

LUCILE DESMOULINS, GEB. DUPLESSIS

Liefde is altijd door alle eeuwen de grondtoon van het vrouwenkarakter geweest en in het bijzonder leeft de diepe behoefte zich te geven ten offer aan den man harer keuze in ieder vrouwenhart.

Ontroerende voorbeelden van deze liefde vinden wij in de historie, ook in tijden waarin het schijnt dat moord- en wraaklust een volk heeft aangegrepen.

Wanneer wij de geschiedenis der Fransche Revolutie lezen, lijkt het ons of de bloedwalm ons in het aangezicht slaat. Hoe kon men rekenen met een menschenleven, waar de leiders der elkaar opvolgende partijen overtuigd waren, dat de nieuwe gelukkige maatschappij alleen in bloed en tranen kon geboren worden?

Zoo viel op 5 April 1794 op la Place de la Révolution te Parijs het hoofd van den rampzaligen Camille Desmoulin, den geestigen auteur, den held van 12 Juli 1789, die twee dagen voor de inneming der Bastille het Parijsche volk in het Palais Royal had toegesproken vol gloeiende geestdrift.

Camille Desmoulin was een vriend van Danton, doch aan den beruchten Septembermoord bleef hij vreemd. Als lid der Conventie stemde hij vóór den dood van Lodewijk de XVIde en toch beklom hij het schavot op de beschuldiging van samenspanning met aristocraten en poging tot herstelling van het koningschap.

Op 30 Maart 1794 werd Desmoulin gevangen genomen en opgesloten in het Palais du Luxembourg.

Er bestaat een verhaal, dat Robespierre, zelf streng zedelijk, zijn sympathie onttrok aan Desmoulin, omdat deze eens in onvergeeflijke lichtzinnigheid aan Robespierre's aanstaand schoonzusje een boek vol van de allerschandelijkste gravures in bewaring had gegeven. Wat er van waar is, weet niemand, wel dat Robespierre geen hand uitgestoken heeft om zijn voormaligen vriend te redden. Robespierre bezat ook eigenlijk geen macht, Desmoulin aan zijn rechters te onttrekken. De gruwelijke wreedheden, aan Robespierre toegeschreven, zijn werkelijk alleen door de Conventie bedreven. Robespierre is meer werktuig dan uitvoerder geweest.

Dadelijk na de vangenneming van haar man, wist Lucile Desmoulin in hare zielsangst niet wat zij doen zou om haar aangebeden gemaal te redden. Zij herinnerde zich de groote vriendschap van haar man met Robespierre, en schreef een aandoenlijken brief aan Frankrijks dictator. Haar man had slechts geprobeerd den stroom der revolutie in kalmer bedding te leiden. Zij bezwoer hem uit liefde tot haar zoontje Horace, die vaak op Robespierre's knie gezeten had, haar man te helpen.

Deze brief van de rampzalige jonge vrouw be-

reikte Robespierre nimmer. In hare bittere vertwijfeling voltooide zij haar schrijven niet, doch verzon iets anders. Zij schreef aan een intiem vriend van Desmoulin, den, ook gevangen, generaal Arthur Dillon, een Ier in Franschen dienst, die meende dat het publiek de veroordeeling van Desmoulin en Danton afkeuren zou. Hij besloot geld onder het volk uit te deelen, teneinde het te bewegen een aanval te doen op het Palais en de gevangenen te bevrijden. Dillon beging de dwaasheid, zijn medegevangene Laflotte in zijn plan te betrekken. Deze verrader besloot Dillon's plan aan het Comité du Salut public te vertellen, teneinde zelf vrij te worden. Hij had gezien dat Dillon een brief met driehonderd livres aan den cipier gaf, bestemd voor Lucile Desmoulin, „pour envoyer du monde autour du Tribunal révolutionnaire”.

De door de smart half waanzinnige en onvoorzichtige Lucile werd gevangen genomen. Ieder wist dat Lucile in hare vurige liefde tot haar echtgenoot hem had aangemoedigd in het schrijven van zijn artikelen in de „Vieux Cordelier” en nu lag haar lot ook beslist.

De arme Lucile had niets misdaan. Alleen liefde en wanhoop dreven haar naar het Luxembourg om Camille uit de verte een groet te brengen. Zij had zelfs Camille's laatsten brief uit de gevangenis niet mogen lezen. Toen Desmoulin uit het Luxembourg naar de Conciergerie werd overgebracht, had hij zijn brieven toevertrouwd aan eene medegevangene, die geen gelegenheid vond om ze Lucile ter hand te stellen.

Uit den toon van een vorigen brief blijkt de teedere liefde, die beide echtgenooten vereenigde:

„Ik heb je in mijn droom gezien, ik heb je omhelsd en ook Maronne (Lucile's moeder) heb ik omhelsd. . . . Mijn lieve engel, ik ben weer zoo ver als in den tijd onzer verloving, toen iedereen mij belang inboezemde, als hij maar met jou gesproken had. . . . Ik heb tegen niemand iets misdreven, dan misschien alleen tegen jou, ma chère Lolotte, maar jij hebt me absolutie gegeven want je weet, dat mijn hart, hoe zwak ook, jou toebehoort. Hoe hard is het, gescheiden van je te moeten blijven. Adieu ma Lucile, ma chère Lolotte, mon bon loup, groet mijn vader. Ik heb eene vrouw getrouwd, die hemelsch was door hare deugd, ik ben een goed echtgenoot geweest, een goed zoon, ik zou ook een goed vader geweest zijn. Ik ben aan het eind van mijn loopbaan, ik zie je nog, Lucile, ik zie je nog mijn lieveling, mijn gebonden handen zullen zich naar je uitstrekken, mijn hoofd zal, als het valt, zijn stervende oogen naar je richten.”

Is het wonder, dat Lucile na dezen hartverscheurenden brief alles aanwendde wat in haar macht

Lucile Desmoulins, geb. Duplessis

was om iets ter bevrijding van haar man te ondernemen? Dat zij, wild van smart, de hartstochtelijke Fransche woorden uitriep, waarvan de helft in den bloedrooden jammerpoel der „Terreur” al genoeg geweest zou zijn om haar op het schavot te brengen?

Camille Desmoulins betrad op 5 April de guilotine met de blonde haarlok van Lucile aan zijn lippen gedrukt. Hij wist niet dat binnen eenige weken zijn beeldschoone lieve, zachte gade zijn voetstappen drukken zoude.

De beschuldiging van den verklikker Laflotte bleek in dezen tijd van spanning en hartstocht voldoende om een groot gezelschap onschuldige mannen en vrouwen te vatten. Het bestaan van een samenzwering is nooit bewezen.

Lucile verscheen 11, 12 en 13 April voor het „Tribunal révolutionnaire”. De openbare aanklager beschuldigde de zonderlinge groep, dat zij het koningschap had willen herstellen. Geen enkele gezworene zag het belachelijke in om een gebroken, wanhopige, overspannen vrouw van rustige samenzwering te beschuldigen. Nooit ontving Lucile den brief van Dillon met 3000 livres. Alleen hare liefde voor haar man had haar tot onvoorzichtigheid verleid. Met groote kalmte hoorde Lucile Desmoulins haar doodvonnis aan. Zij riep met schitterende oogen: „O joie! dans quelques heures je vais donc revoir mon Camille!”

Eigenaardig, dat zij alleen om haar man, niet om haar zontje Horace dacht. Trouwens, zij wist dat madame Duplessis, hare moeder, met de grootste toewijding voor het weeske zorgen zou.

Voor den gang naar het schavot trok zij haar witte feestkleed aan. De blonde krullenpracht liet zij afknippen en aan hare moeder en het kind brengen. Een witte fichu over haar hoofd bedekte de kortgeknipte haren, ooggetuigen werden getroffen door den liefelijken eenvoud harer verschijning. Zij voelde zich innig voldaan. Zij ging sterven voor den man, die door zijn vijanden vermoord was, slachtoffer der edelste en reinste liefde.

Generaal Dillon riep, voor hij het schavot beklom: „Vive le Roi!” Lucile Desmoulins zweeg in verheven berusting. Blijmoedig keek zij het doodswerktuig aan, zij begeerde met haar Camille in den dood vereenigd te zijn.

Hare moeder wijdde zich volkomen aan de opvoeding van den kleinzoon Horace.

Twee jaar later besloot de Conseil des Cinq Cents den zoon van Camille Desmoulins een jaargeld van 2000 francs uit te keeren tot op zijn 18de jaar. Horace Desmoulins werd advocaat te Parijs, vertrok in 1817 naar Haiti, waar hij op zijn 33ste jaar stierf, 29 Juni 1825.

De tragische dood van Camille en Lucile is een aangrijpend feit. Gadelooze liefde tot haar man dreef Lucile in den dood.

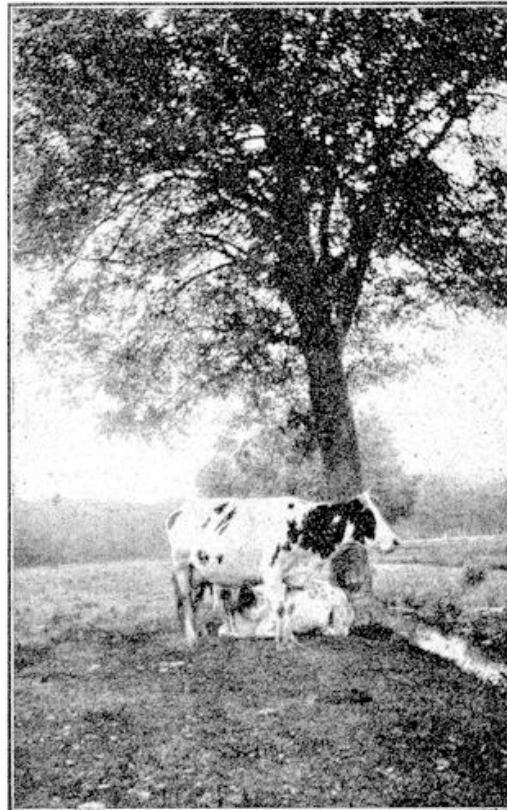
Op haar zestiende jaar was zij een allerbekoorlijkst meisje, in haar huwelijk een beeldschoone vrouw. Uit de volheid van haar zacht en liefderijk gemoed schetste zij toen haar eigen hart door dit gedichtje:

Ma science et mon système
Et mes projets et mes désirs,
Mes plus grands faits, mes doux plaisirs,
Tout se réduit à ce mot: „J'aime!”

Heel haar leven was „Liefde”.

O, wat zou het geweest zijn indien deze edele vrouw Hem gekend had, Die de Liefde is.

JOHANNA BREEVOORT.

VOL-ZOMER IN HOLLANDS WEIDEN